

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วิถีชีวิตในสังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และอิทธิพลของสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้าง ในระบบ เศรษฐกิจสังคม การเมือง และการปกครอง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ความคิดความอ่านและสภาวะความเป็นอยู่ของประชาชนทุกระดับทั้ง ในเชิงบวกและเชิงลบ ทำให้เด็กและเยาวชนถูกปล่อยปละละเลยในด้านการพัฒนาความคิด และการดูแลควบคุมของผู้ปกครองและครู เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับการรวมกลุ่มกันโดย ไม่มีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ทั้งการติดเกมออนไลน์ การหนีเรียน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ปัญหายาเสพติด ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นตามที่มีข่าวออกตาม สื่อต่างๆ มาโดยตลอด เช่น เมื่อวันที่ 10 ม.ค. 2550 มีการเสวนาเรื่อง “การแก้ไขปัญหายาเสพติด: จาก โรงเรียนสู่วาระแห่งชาติ” ที่ โรงพยาบาลรามาริบัติ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ รองปลัดกระทรวง ยุติธรรม กล่าวว่า จากสถิติของเด็กที่ก่อคดีถูกส่งตัวเข้าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เมื่อปี 2544 พบว่ามีจำนวน 31,000 คน แต่ปี 2549 ที่ผ่านมามีตัวเลขเพิ่มเป็น 43,000 คน สูงขึ้นจนน่าตกใจ ปัญหาที่พบในปี 2544 เกือบครึ่งหนึ่งเป็นปัญหายาเสพติด แต่ปี 2549 พบว่า การก่อคดีปัญหายาเสพติดลดลงเหลือเพียง 7,800 ราย ในขณะที่การกระทำความผิด ความรุนแรง เพิ่มขึ้นประมาณ 3-4 เท่า จาก 2,000 คนในปี 2544 เป็น 7,300 คนในปี 2549 คดีเดียวกับ ทรัพย์สินจาก 7,300 คนเป็น 12,000 คน การก่อคดีทางเพศเพิ่ม 3 เท่า จาก 1,026 คนเป็น 3,269 คน ครอบครองอาวุธและวัตถุระเบิดจาก 900 รายเป็น 3,000 ราย การแก้ปัญหาลูกและเยาวชน จึงต้องแก้ไขที่ต้นเหตุและควรได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้ปกครอง ครู และชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ใกล้ชิด ประชาชนมากที่สุด ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 หมวด 2 มาตรา 16 (10) องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่จัด กิจกรรมด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ด้านสวัสดิการสังคม และบริการชุมชน โดยสาระสำคัญของการบริหารส่วนตำบล จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับเงินทุน

หมุนเวียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน และการจ่ายเงินอุดหนุนกิจกรรมเยาวชนของสำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ โดยบังคับให้ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 ระเบียบกรมพัฒนาชุมชนว่าด้วยทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเยาวชน, ระเบียบสำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนกิจกรรมเยาวชน พ.ศ. 2536 แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่มีกระทรวงใดจัดสรรงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติกรโดยตรง องค์กรบริหารส่วนตำบลโดยส่วนใหญจึงไม่ได้นำแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนของตนมาปฏิบัติได้ทั้งหมด ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลจึงจะจัดสรรงบประมาณในด้านสาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมด้านเด็กและเยาวชนที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดขึ้นโดยหลักมีดังนี้ 1) งานวันเด็กแห่งชาติ 2) การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) การสงเคราะห์ครอบครัวเด็กที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง จะมีเพียงไม่กี่องค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย และมีความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สท. และ พส. จึงได้จัดโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก ดำเนินการใน 34 จังหวัด ในปี 2549 ซึ่งได้ผลการตอบรับเป็นอย่างดี จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมที่สามารถพัฒนาความคิดเด็กและเยาวชน ตรงความต้องการของชุมชน ในปี 2550 สท. และ พส. ได้ขยายผลการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กใน 41 จังหวัด และจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดชัยภูมิ ทดลองดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ โดย 1) เลือกพื้นที่ดำเนินการ 5 หมู่บ้าน 2) คัดเลือกทีมสหวิชาชีพระดับตำบลเพื่อเสริมสร้างรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการ ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ 3) สร้างสรรค์กิจกรรมที่สามารถพัฒนาความคิดเด็กและเยาวชนที่ตรงความต้องการของชุมชน

จังหวัดชัยภูมิ จึงได้จัดโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ เพื่อรองรับงบประมาณ โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กประจำปี 2550 ของ สท. และ พส. โดยมอบหมายให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชัยภูมิดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ เริ่มจากการคัดเลือกทีมสหวิชาชีพระดับจังหวัดเพื่อประสานและ

ดำเนินการในพื้นที่ ในการดำเนินงาน 5 หมู่บ้าน โดยคัดเลือกจากตำบลที่มีความพร้อมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กของจังหวัดชัยภูมิ

ผลการดำเนินโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 5 สามารถใช้งบประมาณได้ถึงร้อยละ 100 เป็นเงิน 159,000 บาท ต่อบริการส่วนตำบล แต่มีเพียง 1 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่สามารถจัดสรรกิจกรรมผ่านตามตัวชี้วัด ผู้ศึกษา จึงศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำข้อคิดเห็นของบุคลากรมาปรับใช้ในการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ในปี 2551 และปีต่อไป

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ เป็นโครงการที่จังหวัดชัยภูมิจัดทำขึ้นเพื่อบริหารจัดการโครงการในจังหวัดชัยภูมิ โดยนำเสนอกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเด็กตามโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กประจำปี 2550 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ผู้ศึกษาในฐานะได้รับการคัดเลือกเป็นทีมสหวิชาชีพระดับจังหวัดได้ปรึกษาคณะทำงานเพื่อเลือกตำบลกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน มีการนำแผนงานและนโยบายด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน มาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม จำนวน 5 ตำบล ซึ่งคณะทำงานทีมสหวิชาชีพระดับจังหวัดได้คัดเลือกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 5 องค์การ จากการเสนอของทีมสหวิชาชีพระดับจังหวัด 10 คน เสนอองค์การบริหารส่วนตำบล 7 องค์การ ดังต่อไปนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลโพหนอง	อำเภอเมืองชัยภูมิ
2. องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์	อำเภอคอนสวรรค์
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น	อำเภอบ้านแท่น
4. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปลาตุ๊ก	อำเภอหนองบัวระเหว
5. องค์การบริหารส่วนตำบลวังสาม	อำเภอเนินสง่า
และองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเสนอชื่อแต่ไม่ได้รับการคัดเลือกดังนี้	
6. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยายฉิว	อำเภอเทพสถิต
7. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเจียง	อำเภอกำแพงแสน

ภายหลังจากได้พื้นที่การดำเนินงานแล้วทีมสหวิชาชีพระดับจังหวัดได้มอบหมายให้ องค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกทีมสหวิชาชีพระดับตำบลเพื่อเข้ารับการศึกษาอบรม ตำบลละ 30 คน

เพื่อให้เข้าใจหลักในการดำเนินงานในพื้นที่ของตน และภายหลังจากการอบรม ทีมสหวิชาชีพระดับตำบลได้ทำประชาคมหมู่บ้าน เพื่อคัดสรรกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความคิดเด็กและเยาวชน และได้ดำเนินการในช่วงปีงบประมาณ 2550 ซึ่งจะต้องอยู่ในการควบคุมกลั่นกรองรูปแบบการเขียนโครงการและอนุมัติโครงการโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายให้ทีมสหวิชาชีพระดับตำบลเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่เด็ก เยาวชน และครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ โดยมีการจัดทำข้อมูลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลรายงานสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชัยภูมิในภาพรวม

ผลการดำเนินโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ในระยะเวลา 4 เดือน องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5 สามารถใช้งบประมาณได้ถึงร้อยละ 100 เป็นเงิน 159,000 บาท ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถจัดกิจกรรมได้มากถึง 28 กิจกรรม แต่มีเพียง 1 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่สามารถจัดสรรกิจกรรมผ่านตามตัวชี้วัด ซึ่งกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการกำหนดให้จัดกิจกรรม 2 ครั้งต่อเดือน ต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ว่าบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเห็นด้วยกับระบบการทำงานตามโครงการคาราวานเด็กเพียงใด และบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละตำบล มีความเป็นไปได้ที่จะผลักดันงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล มาสนับสนุนนโยบายการพัฒนาเด็กของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นการสร้างเสริมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง และวางแนวทางในการขยายโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กไปสู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ต่อไป โดยผู้ศึกษาได้เห็นถึงผลประโยชน์ของการพัฒนาเด็ก ให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่สามารถแสดงผลงานการพัฒนาเด็กเป็นตัวอย่างแก่ตำบลอื่นๆ ที่มีงบประมาณพร้อมแต่ยังไม่มีแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กในตำบลของตนนำไปใช้ได้ ในการประชุมเผยแพร่นวัตกรรมการพัฒนาเด็ก ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2550 โดยมีผู้เข้าร่วมคือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ นายกเทศมนตรีทุกเทศบาล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล เข้าร่วมชมผลการจัดกิจกรรมตามโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก ของ 5 ตำบล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ปี 2550
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ปี 2550
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตในการศึกษา

ศึกษาจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายก ปลัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 แห่งๆ รวม 134 คน คือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลโพหนอง	อำเภอเมืองชัยภูมิ	26 คน
2. องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์	อำเภอคอนสวรรค์	32 คน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น	อำเภอบ้านแท่น	28 คน
4. องค์การบริหารส่วนตำบลรังงาม	อำเภอเนินสง่า	30 คน
5. องค์การบริหารส่วนตำบลโลกปลาดุก	อำเภอหนองบัวระเหว	18 คน

นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นทั้งเชิงบวกและเชิงลบของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ประจำปีงบประมาณ 2550

บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ประจำปีงบประมาณ 2550 ซึ่งได้แก่นายกองค์การ ปลัดองค์การ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพหนอง อำเภอเมืองชัยภูมิ องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น องค์การบริหารส่วนตำบลรังงาม อำเภอเนินสง่า องค์การบริหารส่วนตำบลโลกปลาดุก อำเภอหนองบัวระเหว

การดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ หมายถึง การบริหาร และการดำเนินงานกิจกรรมในโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ประจำปีงบประมาณ 2550

ทีมสหวิชาชีพ หมายถึง บุคคลหลากหลายอาชีพ ซึ่งมีความรู้ ประสบการณ์กับการทำงานด้านเด็กมาร่วมกันดำเนินการโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก ได้แก่ แพทย์ ครู นักพัฒนา ชุมชน ตำรวจ อาสาสมัคร สื่อมวลชน นักวิชาการวัฒนธรรม ปราชญ์ชาวบ้าน

กิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็ก หมายถึง กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นให้เด็กเกิดเวที การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงมีความรู้คู่จริยธรรม รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและ สังคมตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็ก 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) เสริมพลังครอบครัว 2) สร้างภูมิคุ้มกัน ทางสังคม 3) เพิ่มบทบาทและพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก 4) เสริมพลังปัญญา 5) พัฒนาศักยภาพ ขององค์กรเครือข่ายและกลุ่มเด็ก/เยาวชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ได้ศึกษาผลการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ปี 2550
2. ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ประจำปีงบประมาณ 2550
3. ได้แนวทางการดำเนินงานจากข้อเสนอแนะของผู้บริหารองค์การในการดำเนินงานโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็กจังหวัดชัยภูมิ ในปีต่อไป

